

*Лук'янчиков Є. Д.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри інформаційного права та права
інтелектуальної власності Національного
технічного університету України «Київський
політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

*Лук'янчиков Б. Є.,
кандидат юридичних наук, доцент,
науковий співробітник НДІ МВС України*

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ СЛІДЧИХ ДІЙ У КПК УКРАЇНИ

Аналізується процес розвитку засобів пізнавальної діяльності з розслідування злочинів починаючи з їх закріплення у Зводі законів Російської імперії 1857 року. Досліджено думки науковців щодо визначення специфічних ознак, за якими слідчі дії виділяються з широкого кола процесуальних. Звернено увагу на поступове проникнення прийомів і методів ОРД, спрямованих на негласне отримання інформації у кримінальне провадження.

Ключові слова: злочин, засоби пізнавальної діяльності, слідчі (розшукові) дії, процесуальні дії, пошук, розшук, розшукова діяльність.

Исследуется процесс становления следственных действий, начиная с их закрепления в Своде законов Российской империи в 1857 году. Анализируются взгляды ученых на выделение специфических свойств и признаков, которые позволяют выделить из широкого круга процессуальных – следственные действия. Обращено внимание на постепенное проникновение приемов и методов ОРД, направленных на негласное получение информации в уголовном производстве.

Ключевые слова: преступление, средства познавательной деятельности, следственные (розыскные) действия, процессуальные действия, поиск, розыск, розыскная деятельность.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства супроводжується суттєвими змінами в економіці, політиці, розвитку міжнародних відносин. Негативного впливу на ці процеси завдає злочинність, яка характеризується не тільки кількісними, а більшою мірою якісними змінами. З'являються нові види злочинів (у сфері високих технологій, розкрадання в бюджетній та фінансово-кредитній сферах), зростає корисливо-насильницька злочинність, дії злочинців стають жорстокими та зухвалими, підвищується професіоналізація, організованість та корумпованість злочинності. На цьому фоні знижується, за різних обставин, активність законослухняних громадян у наданні правоохоронним органам інформації про злочини, яка стала їм відомою. У цьому зв'язку зменшуються інформаційні можливості правоохоронних органів у своєчасному виявленні злочинів, встановленні усіх його обставин та осіб, причетних до цього. Суттєве зростання навантаження на правоохоронні органи і збільшення кількості злочинів, що залишаються нерозкритими, є об'єктивною передумовою подальших пошуків, розроблення і застосування нових пізнавальних засобів і прийомів роботи з джерелами інформації про обставини злочинів, які перебувають у провадженні слідчого.

Стан дослідження. Дослідженню засобів пізнавальної діяльності з розкриття та розслідування злочинів присвячено праці таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як В.П. Бахін, Р.С. Белкін, А.Ф. Волобуєв, В.І. Галаган, В.Г. Гончаренко, А.Я. Дубинський, В.А. Журавель, О.Н. Колесніченко, В.О. Коновалова, О.М. Ларін, І.М. Лузгін, В.Г. Лукашевич, М.А. Погорєцький, Д.Б. Сергєєва, В.В. Тіщенко, С.А. Шейфер, В.Ю. Шепітько, М.Є. Шумило та ін.

Швидко, повне та неупереджене розслідування злочинів є завданням кримінального провадження (ст. 2 КПК) і забезпечується оптимальним викорис-

танням пізнавального інструментарію кримінально-процесуальної діяльності – слідчих (розшукових) дій, що потребує їх поглибленого дослідження в умовах оновленого кримінального процесуального законодавства.

Метою статті є з'ясування сутності слідчих (розшукових) дій, визначення підходів до їх найменування, дослідження процесу їх становлення та нормативного закріплення на різних етапах формування законодавства, що регулює правові відносини у галузі кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу. Поступовий рух Україні в напрямі євроінтеграції зумовлює необхідність оновлення законодавства. Саме тому під час розроблення нового КПК України здійснено спробу закріпити норми, що будуть забезпечувати права та свободи особи, яка підозрюється у вчиненні злочину. З іншого боку, без уваги не залишена й інша сторона – потерпілий, тобто особа, яка зазнала шкоди від злочину і потребує поновлення її прав та законних інтересів. Зважаючи на сучасний характер злочинності, необхідність своєчасного виявлення злочинів, що готуються, та розслідування вже вчинених, законодавець суттєво розширив засоби пізнавальної діяльності. До чинного КПК України включено главу 21, яка регулює порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, та внесено відповідні корективи щодо регулювання технології традиційних слідчих дій.

Оцінюючи зміни, що відбулися у кримінальному процесуальному законодавстві України з прийняттям нового КПК, зазначає А. Солодков, можна з упевненістю констатувати, що до нього імплементовано європейські стандарти у галузі захисту прав людини ..., які багаторічною практикою застосування в європейських країнах довели свою ефективність [1, с. 55–56]. Певною мірою це стосується інституту слідчих (розшукових) дій, який зберіг основні засоби отримання відомостей про обстави-

ни злочину у кримінальному провадженні та запровадження нового інституту засобів пізнавальної діяльності з розслідування – негласні (слідчі) розшукові дії.

Слідчі дії – один з усталених інститутів кримінального процесу. Витоки їх нормативного закріплення та врегулювання містяться у Зводі законів Російської імперії 1857 р. (ст. ст. 21, 197, 356, 360, 376, 377 та ін.), Статуті кримінального судочинства 1864 р. (ст. ст. 250–258, 292, 294, 468, 1158 та ін.), в яких безпосередньо мова іде про загальні положення проведення слідчих дій. Ряд інших норм присвячено допиту, очній ставці, огляду, освідуванню, обшуку тощо. Аналіз їхнього змісту дозволяє дійти висновку, що усі вони спрямовані на пошук джерел відомостей про злочин, їх дослідження та отримання необхідної інформації. Тобто, усі вони мають пошукову, пізнавальну спрямованість. Так, в ст. 254 Статуту кримінального судочинства про розшук згадується у наступному контексті «при проведенні дізнання поліція усі потрібні їй відомості збирає шляхом розшуків, словесними розпитуваннями та негласним спостереженням» (виділено – нами). Розшук покладался на поліцію, але його сутність не розкривалася, перелік дій, які мали охоплюватися цим поняттям, не наводився. Також слід зазначити, що жоден із попередніх нормативних актів, окрім назви (слідчі дії), не надавав визначення таких дій, що сприяло формуванню серед науковців різних поглядів на їхню сутність і віднесення тих або інших процесуальних дій до слідчих.

Так, О. М. Ларін, слушно визначаючи слідчу дію як спосіб реалізації норм кримінально-процесуального законодавства [2, с. 170], відносив до них усі процесуальні дії, навіть ті, що були пов'язані з прийняттям заяв і повідомлень про злочини [3, с. 59]. Подібну думку поділяє І. М. Лузгін, й до слідчих дій відносить ті, змістом яких є: «...головним чином виявлення, дослідження й оцінка доказів» та «...управління процесом розслі-

дування, визначення його меж, строків і порядку провадження» [4, с. 96]. Під таке визначення підпадає уся кримінальна процесуальна діяльність, що пов'язана з пошуком джерел інформації та отриманням необхідних відомостей, а також прийняттям процесуальних рішень.

Інші науковці намагаються у визначенні розкрити специфічні особливості дій, які пропонують відносити до слідчих, і розглядають їх як передбачену кримінально-процесуальним законом сукупність операцій і прийомів, що забезпечується державним примусом, та які застосовуються під час розслідування злочинів для виявлення, фіксації і перевірки фактичних даних, що мають значення доказів у кримінальній справі [5, с. 5]. Звертаючись до даного питання, С. А. Шейфер зазначає, що кожна слідча дія може бути представлена як специфічна сукупність пізнавальних прийомів виявлення і відображення інформації визначеного виду [6, с. 44].

Зустрічаються також випадки, коли у поглядах науковців на слідчі дії не спостерігається послідовності. Так, формулюючи визначення слідчих дій, М. І. Бажанов наголошував, що вони проводяться в процесі розслідування з метою збирання та закріплення доказів. Проте до переліку слідчих дій відносив притягнення особи як обвинуваченого, обрання запобіжного заходу, визнання особи потерпілим, цивільним позивачем і цивільним відповідачем тощо, які не мали пошукової, пізнавальної спрямованості. Скоріше вони нагадували процесуальні рішення і заходи забезпечення кримінального провадження [7, с. 202–203]. Певний вплив на формування такого підходу до віднесення широкого кола процесуальних дій до переліку слідчих справляла редакція окремих норм КПК УСРР 1922 року. В статті 111 законодавець наводив перелік слідчих дій, проведення яких для слідчого було обов'язковим у разі визнання отриманих матеріалів дізнання достатньо повними: а) пред'явлення обвинувачення; б) допит

обвинуваченого; в) складання обвинувального висновку.

В результаті тривалих дискусій науковцями було сформовано визначення слідчих дій. Під ними розуміють передбачені кримінально-процесуальним законом дії, спрямовані на отримання (розшукування, збирання), або перевірку вже отриманих доказів у конкретно-кримінальному провадженні. Вони є різновидом (частиною) більш широкого за змістом поняття процесуальних дій, проводяться уповноваженою особою у стадії досудового розслідування відповідно з визначеними процедурними вимогами, мають пізнавальну спрямованість, тобто завжди спрямовані на отримання, фіксацію або перевірку доказів [8, с. 365]. Подібне визначення слідчих дій сформульовано А. Я. Дубинським, але замість узагальненого суб'єкта, що їх може проводити (уповноважена особа), він наводить їх перелік – слідчий або особа, що проводить дізнання (а у визначених законом випадках – прокурор і начальник слідчого підрозділу) [9, с. 215].

Всі інші дії слідчого у кримінальному провадженні, слушно наголошує М. А. Погорецький, хоча вони є процесуальними, оскільки здійснюються уповноваженим суб'єктом процесу у визначеній КПК України процесуальній формі й спрямовані на досягнення мети вирішення завдань кримінального провадження, проте не мають значення слідчих (розшукових) дій [10, с. 49].

Грунтовне дослідження поняття і сутності слідчих дій провів С. А. Шейфер. На підставі аналізу окремих норм КПК він доходить висновку, що терміну слідчі дії надається різне за обсягом розуміння – більше або менше за змістом. В одних випадках, законодавець пов'язує цей термін з суб'єктом процесуальної діяльності й під слідчими діями розуміє будь-які процесуально значимі акти слідчого. В інших – акцентується на пізнавальному аспекті і до слідчих відносить дії, що слугують способами дослідження обставин злочину та встановлення істини [11, с. 3].

Називати ті або інші дії слідчими тільки тому, що їх може проводити слідчий, вважаємо недостатньо обґрунтованим. Здійснюючи кримінальне провадження, слідчий застосовує широкий комплекс дій, що передбачені КПК України, та які відрізняються метою і пізнавальними можливостями (заходи забезпечення кримінального провадження, повідомлення про підозру, зупинення досудового розслідування тощо). Відмінність слідчих дій від інших процесуальних має визначатися не за суб'єктом їх проведення, а за функціональною, сутнісною ознакою – пошуково-пізнавальним характером, спрямованістю на отримання нових фактичних даних і перевірку тих, що є наявності. Слушно з цього приводу зазначає М. А. Погорецький, що віднесення дій до слідчих за суб'єктом проведення не відображає їх сутності й дає підстави ці ж самі дії, якщо виходити із суб'єктів проведення, вважати прокурорськими, судовими чи такими, що здійснюються оперативними підрозділами [12, с. 178]. Виникає закономірне питання, зазначає Д. Б. Сергєєва, термінологічного позначення цих слідчих (розшукових) дій, проведених прокурором (відповідно до п. 4 ч. 2 ст. 36 КПК України), керівником органу досудового розслідування (п. 6 ч. 2 ст. 39 КПК України) в судовому засіданні або ж за ініціативою сторони захисту [13, с. 181–182].

У подальшому при оперуванні поняттям слідчі (розшукові) дії ми будемо виходити з їхнього пошуково-пізнавального характеру та спрямованості на отримання нових фактичних даних і перевірку наявних.

Аналізуючи поняття слідчі (розшукові) дії, слід звернути увагу на те, що таке їх визначення є новелою чинного КПК України. Тривалий час законодавство, теорія та практика користувались поняттям слідчі дії, проведено відповідні дослідження для визначення його змісту та сутності. Відмінності поняття слідчі (розшукові) дії від попереднього «слідчі дії» законодавець, як і зазвичай,

не наводить. Науковцям залишається невідячна робота – спробувати здогадатися про думки законодавця та обґрунтувати, чому традиційні слідчі дії набули назви розшукові.

Ці дії, зазначає Д. Б. Сергєєва, мають пізнавальний характер і розшукову спрямованість, сутність якої полягає у намаганні процесуальної особи розшукати й належним чином зафіксувати у відповідних процесуальних джерелах фактичні дані, що мають значення для кримінального провадження. Саме цей аспект зазначеної вище діяльності підсилив, на її думку, законодавець уводячи до КПК України дещо змінений термін для позначення цих дій – «слідчі (розшукові) дії» [13, с. 183].

Нами здійснено спробу відшукати витоки для запровадження цього поняття до КПК України. Для цього дослідили кримінально-процесуальне законодавство окремих країн (Грузії, Естонської Республіки, Киргизької Республіки, Молдови, Республіки Білорусь, РФ, ФРН). У КПК Молдови в розділі IV Докази та засоби доказування не зустрічається словосполучення «слідчі дії», а йдеться про засоби і методи доказування. В КПК ФРН дії, що спрямовані на отримання інформації в одних місцях називають засобами (§ § 100а, 100с, 100і тощо), а в інших – слідчими діями (§ § 162, 165, 168 тощо). В решті процесуальних кодексів йдеться про слідчі дії, але у жодному не зустрічається вказівка на «розшукові», незважаючи на те, що вони усі можуть застосовуватися для відшукування як відомих слідчому, так і невідомих до певного часу об'єктів, документів, відомостей. У такому разі постає питання, а чим не задовольнило розробників чинного КПК України традиційне визначення таких дій як слідчі без додаткового слова «розшукові».

Досліджуючи засоби інформаційно-пізнавальної діяльності, О. Н. Колесніченко вперше в теорії криміналістики наголошує, що слідчий може доручати органам дізнання проведення «окремих

слідчих розшукових дій» [14, с. 352]. Таким чином, у науковому обігу більше ніж півстоліття тому з'являється нове словосполучення – «слідчі розшукові дії». На жаль, автором не розкривалася сутність цього поняття, відмінність цих дій від інших «слідчих дій», можливість проведення таких дій не тільки органом дізнання (на той час), але і самим слідчим. Цікаво, що таку назву слідчих дій сприйняли розробники нового КПК України, глава 20 якого має назву «Слідчі (розшукові) дії». В статті 3 цього Кодексу «Визначення основних термінів Кодексу», як і у попередньому КПК, визначення слідчих дій не наводиться. Проте у ст. 223 зазначається, що слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів в конкретному кримінальному провадженні. У визначенні робиться наголос саме на пошуково-пізнавальний характер процесуальних дій, за яким вони відносяться до слідчих (розшукових) дій.

Слід зазначити, що в теорії криміналістики проводиться розмежування між слідчою і розшуковою діяльністю. Р. С. Белкін вбачає її у тому, що метою розшукової діяльності є встановлення та виявлення злочину та злочинця, а метою розслідування – доказування факту вчинення злочину та вини злочинця. Одним із елементів розшукової діяльності слідчого він називає слідчі дії та наголошує, що вони проводяться відносно відомих, встановлених об'єктів [15, с. 192–193]. Першим дослідженням розшуку слід вважати роботу В. І. Попова [16]. У подальшому проблеми розшукової роботи слідчого набули відображення в дослідженнях О. О. Закатова [17].

Вивчення думок науковців про віднесення тих або інших дій до розшукових засвідчує відсутність у цьому єдності та широке розмаїття, що потребує спеціального дослідження. Ми зупинимося на розгляді однієї із груп таких дій – слідчі дії. Ці дії, як зазначає Р. С. Белкін, проводяться тільки щодо відомих, вста-

новлених об'єктів. У подібному вигляді тлумачення розшуку наводиться і у словниках, де під ним розуміють систему слідчих дій та оперативних заходів щодо виявлення злочинця, який зник, викраденого майна і т. ін. [18, с. 1084] Тобто, мова іде про відомі об'єкти, які треба відшукати. Разом з тим слідчі дії можуть проводитися для відшукування об'єктів, які на даний момент ще невідомі слідчому. Це може відбуватися під час проведення огляду місця події та інших слідчих дій, що більшою мірою відповідає поняттю не розшук, а пошук [18, с. 915].

Якщо слідчі дії можуть застосовуватися для відшукування як відомих, так і невідомих об'єктів, чи доцільно додавати до них слово «розшукові», чи можливо повернутися до перевіреного часом словосполучення для їхнього позначення «слідчі дії». Просимо опонентів не звинувачувати нас у ностальгії за минулим радянським. Назва «слідчі дії» з'явилася у юриспруденції значно раніше настання радянських часів, була ними сприйнята як традиційна для позначення такого виду діяльності й тривалий час використовувалась наукою і практикою.

Піддаючи аналізу пізнавальний інструментарій з розслідування злочинів, неможливо не відмітити, що чинний КПК України, з одного боку, суттєво розширює засоби одержання інформації слідчим, а, з іншого, наділяє його правом застосування пізнавальних прийомів, що є притаманними оперативним підрозділам, за своєю сутністю вони нагадують оперативно-розшукові заходи, які назвали слідчими (розшуковими) діями. На цій підставі окремі науковці вважають, що відбулося часткове злиття кримінально-процесуального та оперативно-розшукового законодавства [19, с. 107]. Натомість М.Є. Шумило вказує на часткове об'єднання не законодавства, а поліційної (оперативно-розшукової) та процесуальної діяльності, що передбачає перевірку первинних даних про можливий злочин у сфері кримінального провадження під контролем криміналь-

ного процесуального закону з дотриманням його форм і гарантій [20, с. 228–229].

Свого часу А.Я. Дубинський звертав увагу на те, що зрощування цих двох функцій (видів діяльності) неприпустимо, оскільки воно може негативно позначитися на оцінці доказів, об'єктивності розслідування, формуванні висновків у кримінальній справі [21, с. 89]. У науковій і навчальній літературі радянського періоду, зазначає М.Є. Шумило, загальноновизнаною була позиція про те, що оперативно-розшукову і кримінально-процесуальну діяльність змішувати небезпечно [22, с. 24–29].

Разом з тим важко знайти роботу, присвячену розкриттю злочинів, у якій не наводились рекомендації щодо організації взаємодії між слідчими та оперативними підрозділами правоохоронних органів. Вони торкалися порядку обміну інформацією, насамперед, зібраною застосуванням оперативно-розшукових заходів на різних етапах досудового провадження. Свідченням може слугувати науково-практичний посібник Г.М. Гапотченка, виданий у 2012 році й присвячений особливостям порушення кримінальних справ за матеріалами оперативно-розшукової діяльності [23].

Подібне ставлення до можливості та форм використання інформації, що отримана застосуванням оперативно-розшукових заходів, певною мірою можна вважати виправданим. На той час сторона захисту була суттєво обмежена у збиранні і поданні відомостей на користь свого підзахисного.

На даний час можливості захисту змінилися і суттєво розширені у виявленні й поданні до суду джерел інформації на користь підзахисного. Крім того, слід зазначити, що самостійність слідчого у прийнятті процесуальних рішень і проведенні слідчих дій суттєво обмежена. Не так вже далеко той час, коли жодного рішення слідчий не буде приймати особисто без погодження з керівником слідчого підрозділу, прокурором або судом. Постає запитання, про яку

небезпеку може йти мова у зв'язку з розширенням інструментарію пізнавальної діяльності слідчого, яка відбуватиметься під прискіпливим прокурорським наглядом і судовим контролем.

Пошуки сучасних ефективних засобів отримання інформації для розкриття злочинів з метою притягнення винних до відповідальності і поновлення порушених прав потерпілих будуть продовжуватися і надалі. Вже сьогодні КПК доповнено ст. 269–1 «Моніторинг банківських рахунків», розроблено пропозиції щодо доповнення глави 16 КПК параграфом «Заходи забезпечення кримінального провадження у сфері інформаційних

технологій». Пропозиції науковців щодо удосконалення засобів інформаційного забезпечення кримінального провадження спрямовані на урівноваження можливостей сторін у досягненні істини. Слідчий не може залишатися у гірших умовах ніж сторона захисту, у забезпеченні засобами виявлення джерел інформації і подання її для розгляду суду. Якщо сторона захисту може використовувати будь-які засоби для виявлення джерел інформації, крім злочинних, то слідчий може застосовувати лише ті засоби, що передбачені законом у визначеному ним порядку (дотримання процесуальної форми).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Солодков А.* Забезпечення права на справедливий суд у кримінальному провадженні: окремі питання правозастосування / А. Солодков // *Право України.* – 2013. – № 11. – С. 55–62.
2. *Ларин А. М.* Расследование по уголовному делу. Планирование, организация. – / А. М. Ларин. – М.: Юрид. лит., 1970. – 224 с.
3. *Ларин А. М.* Работа следователя с доказательствами / А. М. Ларин. – М.: Юридическая литература, 1966. – 156 с.
4. *Лузгин И. М.* Методологические проблемы расследования / И. М. Лузгин. – М.: Юрид. лит., 1973.
5. Следственные действия (процессуальная характеристика, тактические и психологические особенности): учеб. пособ. для вузов МВД СССР. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1984. – 240 с.
6. *Шейфер С. А.* Сущность и способы собирания доказательств в советском уголовном процессе / С. А. Шейфер. – М., 1972. – 130 с.
7. Советский уголовный процесс: учебник / под общ. ред. М. И. Бажанова, Ю. М. Грошевого. – К.: Вища школа, 1983. – 440 с.
8. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевський, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х.: Право, 2013. – 824 с.
9. *Дубинський А. Я.* Вибрані праці: / А. Я. Дубинський. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 430 с.
10. *Погорецький М. А.* Поняття, зміст та структура кримінального процесу: проблеми теорії та практики / М. А. Погорецький // *Право України.* – 2013. – № 11. – С. 42–54.
11. *Шейфер С. А.* Следственные действия. Система и процессуальная форма / С. А. Шейфер. – М.: Юрид. лит., 1981. – 128 с.
12. *Погорецький М. А.* Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія / М. А. Погорецький. – Х.: Арсіс, ЛТД, 2007. – 576 с.
13. *Сергєєва Д. Б.* Поняття та види слідчих (розшукових) дій за чинним КПК України / Д. Б. Сергєєва // *Право України.* – 2013. – № 11. – С. 180–188.
14. *Колесниченко А. Н.* Розыск / А. Н. Колесниченко // *Криминалистика.* – М.: Юридическая литература, 1963. – С. 352–357.
15. *Белкин Р. С.* Криминалистическая энциклопедия / Р. С. Белкин. – М.: Издательство БЕК, 1997. – 342 с.
16. *Попов В. И.* Розыскная работа следователя / В. И. Попов. – М.: Госюриздат, 1950. – 150 с.
17. *Закатов А. А.* Криминалистическое учение о розыске / А. А. Закатов. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1988. – 113 с.
18. Великий тлумачний словник сучасної української мови / упоряд. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
19. *Ходанович В. О.* Проведення негласних процесуальних дій за кримінально-процесуальним законодавством Німеччини, Швейцарії та Франції / В. О. Ходанович // *Вісник Академії адвокатури України.* – К.: ВЦ Акадакатури України, 2016. – Том 13. – Число 3(37). – С. 106–114.

20. Шумило М. С. Поліційна і кримінально-процесуальна діяльність: на стику минулого і сучасного / М. С. Шумило // Вісник Академії адвокатури України: наук. журн. – К.: Акад. адвокатури України, 2015. – Том 12. – Число 2(33). – С. 223–234.

21. Дубинский А. Я. Исполнение процессуальных решений следователя. Правовые и организационные проблемы / А. Я. Дубинский. – К.: Наукова думка, 1984. – 182 с.

22. Шумило М. С. Оперативно-розшукові і слідчі дії: взаємозв'язок і розбіжність (гносеологічна і правова природа) / М. С. Шумило // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України: матеріали круглого столу (київ, 7 жовтня, 2011 р.). – К.: ФОРМ ЛІПКАН О. С., 2011. – С. 24–29.

23. Гапотченко Г. М. Особливості порушення кримінальних справ за матеріалами оперативно-розшукової діяльності: науково-практичний посібник / Г. М. Гапотченко. – Донецьк: ПП ВД «Кальміус», 2012. – 248 с.

Lukianchikov E., Lukianchikov B. Development of the investigative actions in the Criminal Procedural Code of Ukraine

It is studied the origins of the investigative activities mentioned in the Russian Empire Code of Laws in 1857. The study of these activities content shows that its goal is to search of the information about the crime, the research and the necessary information acquisition. It is analyzed the scientists opinions about the definition of specific internals and characteristics allowing to mark the investigative activities between the other procedural acts. The author has a shot to analyze the practicability to use the modified term «operational (search) activities» in the Criminal Procedure Code and shows the not full accordance to the cognitive aspects of these activities. It is notified that there isn't a term «operational (search) activities» in any Criminal Procedure Codes studied by the author and it is supposed to use a term «investigative activities» in the legislation, the theory and the practice. It is drawn attention to the application of the procedures and methods of the operational search activities directed on the surreptitious obtaining of information for the criminal proceeding to have the information about the investigation of the heavy and especially grave crimes committed by the secret and disguised ways usually organized by the criminal groups with corrupted contacts.

Keywords: *crime, cognitive activity means, operational (search) activities, procedural acts, search, detection, investigative actions.*

Стаття надійшла до редакції журналу 26.05.2017 р.